

BARANYI FERENC

VADON

Új és újjászült versek

BARANYI FERENC
Vad vadon

BARANYI FERENC

Vad vadon

Új és újjászült versek

Hungarovox Kiadó
Budapest, 2012

A borítót Baranyi Péter fotóiak felhasználásával
Pereszlényi Helga tervezte

© Baranyi Ferenc, 2012

A Hungarovox Kiadó az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők
Egyesülésének tagja

ISBN 978-615-5079-57-3

Hungarovox Bt. • 1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 11.

Telefon/fax: 340-0859 • Mobil: 06-20-585-8212

www.hungarovox.hu • E-mail: info@hungarovox.hu

Felelős kiadó: Kaiser László

A borító nyomdai kivitelezése:

atlantis

Telefon: 06-70-378-5110

Nyomda:

mondAe Kft.

Vác • www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

EZ A HAZÁM

VAD VADON

*„Az áruló írástudó... nem avval lesz árulóvá,
ha lába nem megy egyenesen a Csillag felé,
melyre ujjal mutat. Az árulást akkor követi
el, ha nem is mutat többé a csillagra.”*

(Babits Mihály)

1.

Az emberélet útjának felén túl
nyüzsgő dzsungelben eszméltem magamra,
eltérülvén a vágyott, messzi céltul.

Párduc s farkas egymás torkát harapva
marakodott oroszlán-hagyta koncon,
majd egy tigris mindkettőt elzavarta.

És akkor már az volt csupán a gondom,
hogy legalább a visszaútra leljek,
átvágva újra-összenőtt bozóton.

De lám: a sűrűségben földerengtek
kontúrjai hajdani otthonomnak,
s rádöbbsentem: szerény szülőhelyem lett

dzsungellé, míg fejem mellemre horgadt.
Egy lépésnyit se mentem én előre:
a haladás álmom játéka volt csak.

Hazám liget volt – dzsungel lett belőle,
a házörző eb farkassá vadult el
s párducprémmé durvult a macska szőre.

Jámbor tehén, szelíd ökör a dzsungel
fülledt méhében tigris lett s oroszlán –
ami legelt rég, annak is ma hús kell.

Beláttam: itt csak ölvén és orozván
lehet létezni. S újra útrakeltem
– többé nem helybenjárva álmodozván –,

hogy elhalványult csillagom kövessem.

2.

Haladtam a legyengült fény iránt
a célbaérés csöpp reménye nélkül,
s elémbe tűnt egy sápadt, pisla láng,

amely szelekkel birkózott vitézül,
mellette három árny melegedett,
előderengve múlt idők ködébül.

Az egyik szólt: „Látod ezt a tüzet?
Valaha perzselt, mindent elborított,
mikor Dózsa, Saint-Just gyújtotta meg,

de most báván, erejét veszítve pislog,
kihamvad lassan, nincsen, aki szítsa,
maga is érzi: már lobogni nincs ok.”

Elfordult és a lángot nézte, mintha
erejével tüzes tekintetének
adna tápot neki. Ez volt a titka

amikor élt s ahányszor újraéledt,
testvére volt a tűz, de tudta: olykor
a víz az úr, még akkor is, ha téved

s vétlen gályát is mélybe ránt, ha tombol.
És szóltam akkor, félénk tisztelettel:
„Sándor, a tűz s a víz – tudod nagyon jól –

pusztíthatatlan, meglehet, ezerszer
hamvad-apad: ezerszer újra lobban
s újra fakad. Mert mindig akad ember,

aki taplót-kovát ragad titokban
vagy gátat bont, sziklakövet csapol.
Eljön megint valaki valahonnan,

de egyikünk se tudja, hogy mikor.”

3.

S szólt most a másik, mintegy közbeszólva:
„A köd-gubás novemberben se voltam
más, mint a felséges Tűz Csiholója.

Beszéltek immár percek óta. Jól van,
amit hallottam, azzal egyetértek.
De egyként gyúl a láng mennyben, pokolban,

ha kell, hevít, ha kell, mindent föléget,
nem mindegy, hogy Isten mivégre gyújtja:
másként izzó az üst, másként a lélek.

Ha kályhákban kihúny, fellobban újra
a zsuptetőkön vagy gabonatóblán,
hogy életté ne sarjadjon a búza.

Rohamosan terjed, akár a járvány,
a deszkapalánk reccsen s égre mordul
a láng, kormot fehér felhőkre hányván.

Hát tudni kell, mi van a szándokon túl,
mikor valaki fáklyát tart kezében
s játszadozik a tűzzel csapatostul.”

Elhallgatott. S én szóltam: „Példaképem
vagy már te is, ha van, kiért hevülhet
költő-kebel, az olyan, mint te éppen.

Ki gyűjtogat, szavadból gúnyt nem űzhet,
a csíholó viszont erőre kaphat,
hidd: mindig lesz márciusa a tűznek

s üzenete a vérnek és aranynak.”

4.

A harmadik csak nézett eltűnődve,
sokáig nem szólt, értelmes szemének
lézersugarait a ködbe döfte,

osztatni vágyva azt. Ám úgy fehérlett
körben a lég, hogy a hegyes sugárzás
kicsorbult mészfalán a messzeségnek.

Mégis: e szem maradt nekem a lámpás
az áthatolhatatlan sűrűségben –
láttam, amit csak elmosódva lát más.

Láttam, hogy távolabb nincs pislá fény sem,
csak ködfehérség, melyen áthatolni
már nem maradt időm, csakis reményem.

„Attila – szoltam – más aligha volt, ki
családot, tűzhelyet másnak remélve
volt képes önmagáért hadakozni,

te mondd meg hát: néhány bolond mivégre
csihol tüzet? Mert didergők körében
boldogtalan? Vagy mert a láng a léte?”

A válasz ott fénylett sötét szemében,
a válasz, mit akaratom csikart ki –
olvashattam, amikor belenéztem.

Tudtam, hogy ő nem kívánt soha talmi
csillogást, csak piros lángnyelveket:
„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,

hogya melegednének az emberek.”

5.

S beláttam bölcsen, hogy tovább haladnom
már nem lehet, erőm, időm fogyóban,
és láttam azt is: ködből oly falat von

körém az éj, hogy se élve, se holtan
ki nem kerülök innen. Igazából
úgy volt rendjén, hogy helyben kóboroltam,

mert – bármivé is lett – ez a hazám, hol
igen ritkán volt élhető az élet,
de teljesebb mégsem lett volna máshol.

Már jókedvet, bőséget nem remélek,
mi hát a dolgom még? Ez itt a kérdés,
mely megfáradt szivemben egyre éget.

A tájon most végigsöpört a szélvész,
de fenn a csillag szél és köd felett ült,
elődeimre néztem kérdve én – és

három kar akkor egy irányba lendült.

KONSZOLIDÁCIÓ

1.

Horvátország, Dalmácia és Krajna,
Isztria hercege-őrgrófja: Bertold
négy fiút nemzett s egyetlen leányt, ki
magyar királynak lett a felesége.
Második Endre udvarába ekképp
került meráni Gertrúd, s nemsokára
követte négy fivére: Henrik, Ottó,
Eckbert, Bertold – s mert mindig jó talaj volt
hazánk az intrikák parlagfüvének:
tőlük is gyakran tüsszögött az ország.
S ideözönlött a német lovagrend,
hirdetve, hogy Krisztus hitére térít
kunt s besenyőt is, ámde igazából
pöffeszkedni és harácsolni jöttek.
Második Endre, félve és imádva
királyi nőjét, ellenkezni nem mert,
sőt, inkább tett kedvére e heréknek,
mint a magyar (szintúgy mohó) uraknak,
kik – megeléglélvén mellőztetésük –
a gyűlölt asszony végzetét kimondták,
mikor Halicsban harcolt a király és
esélye sem volt hitvesét megóvni.
Péter ispán s a Bár Kalán nemzetség
sarja, Bór Benke – Bánk bán – volt vezére
az összeesküvőknek, harmadiknak
melljük állott Bánk veje: Simon bán.
S egy nap, ezerkettőszáztizenhárom
szeptemberének végén ölni gyűltek:
többen sátrába törtek Gertrudisnak
s lekaszabolták.

Bánk nem volt közöttük.

János, a hírhedt esztergomi érsek,
 ha bármit írt vagy mondott, óvatos volt:
 amikor a pártütők felkeresték,
 hogy csatlakozzon hozzájuk, levélben
 tudatta velük állásfoglalását:
 „A királynét megölni nem kell
 félnetek jó lesz hogyha mindahányan
 beleegyeztek én biz nem ellenzem.”
 Írásjeleket nem rakott ki, így a
 kény- s kedv szerint kezelhető szövegnek
 egyformán állt meg színe és fonákja.

Az első változat, írásjelekkel:
 „A királynét megölni nem kell!
 Félnetek jó lesz! Hogyha mindahányan
 beleegyeztek, én biz nem! Ellenzem!”
 A második épp az ellenkezője:
 „A királynét megölni! Nem kell
 félnetek! Jó lesz, hogyha mindahányan
 beleegyeztek, én biz nem ellenzem.”
 Ilyen furmányos ember volt az érsek.
 Ó Istenem, történelmünk során hány
 kétfedelű beszéd hangzott el itt, hogy
 a széljárás bárhogy fordít vitorlát:
 e János-félék partra jussanak.

El ne sodorja őket népharag.

Bánk bán az összeesküvést simán megúsza,
csak Péter és Simon lakolt a tettért,
amit Bánk még akkor sem tagadott meg,
amikor országbíró lett belőle.

Csak bajsza alatt dörmögött időnként,
halkan, nagyjából ilyenféleképpen:
„Nekem egy hajszálam se kívánt őrzőt,
palotát sem építtettem magamnak,
s vadászni berkeket sosem csináltam
jó földjeiből a szántóvetőknek.

Mégis: az én orcám pirult, miközben
hallgattam Tiborc súlyos vádjait.
Ő megváltatlan tengett, a fajtáját
kegyetlen módon kínozza az ínség,
nem érthette, hogy a merániakkal
nem cseresznyézni ült le mindig az, ki
egy tál mellett volt látható velük,
mivel az asztal nemcsak enni-inni,
de arra is való, hogy felborítsák.
Nem érti ezt a Tiborc-féle pór nép.
Hiába jártam évekig hazámat
elbúsulásuk enyhítőjeként: ők
velem szólván Gertrudisnak üzentek,
nem szenvedvén vállukra tett kezem.
A nép szemében mindig arctalan volt
az orcátlan nagyasszony – így, aki
az udvartól jött (még ha bajsza volt is)
e nő vonásinak volt hordozója.”

Így füstölgött a zord nagyúr, ki immár
országbíró volt és horvát-szlavón bán
s megint kegyelt.

Mi – vagy ki – változott meg?

Az ánglius király, akit különben
 Földnélküli Jánosnak is neveztek,
 több vesztett ütközet után a harcot
 alattvalói költségén – és vérén –
 folytatta volna elvakult haraggal.
 Ellene fordult pór, polgár, s a lordok
 – kihasználván a királyellenesség
 nekik most kedvező hangulatát – az
 uralkodót rávették: hagyja jóvá,
 hogy új adót nem vet ki s szabad embert
 a Towerbe csak úgy zárát, ha bíró
 ítélte el az illetőt előtte.

Vállalja azt is, hogy a városoknak
 önállóságát tiszteletben tartja.
 Magna Chartának nevezték az okmányt,
 mit a szorongatott király aláírt.
 Hét évre rá – felbuzdulván az angol
 példán – a hatalomból kiszorított
 magyar bárók is szentesítették
 az addig sem erőskezű királlyal
 saját okmányukat, az Aranybullát,
 kiváltságaikat így biztosítván.

A klérus, a bárók s a szerviensek
 egyezkedtek, a pór nép változatlan
 védtelenségben élt s gürcölt halálig.
 A király pedig megcsonkult hatalmát
 nagyobb féltéssel óvta, mint az épet:
 önnön becsét mentvén, a Barcaságról
 a pápa német hordáját elűzte.

Aztán bocsánatot kért, szemlesütve.

Negyedik Lajos, ki Thüringiának
 volt néhány éven át uralkodója,
 keresztes lovagokkal hadba indult
 s viadal közben, harcmezőn esett el,
 húszéves asszonyát magára hagyván.
 Erzsébet, lánya a magyar királynak
 s istápolója minden nincstelennek,
 maga is koldussá lett, mert anyósa:
 Zsófia őrgrófné kiűzte menten
 Wartburg várából, féltve tőle trónját.
 Erzsébet – immár kis kunyhó lakója –
 sosem panaszkodott, senkit se vádolt.

„Pompát, cifrázkodást miért siratnék?
 Kár a szóért. Inkább arról beszélek,
 hogy álmomban Gertrudis megjelent és
 így szólt hozzám, elpredált gyermekéhez:

Téged szegények áldanak,
 hajlítsd anyádhoz is magad,
 hajolj hozzám, törődj velem,
 segíts nekem, segíts nekem!
 Bár gazdagságban éltem én:
 szeretetben voltam szegény,
 jóságban voltam nincstelen,
 s ezt síron túl is szenvedem.
 Lenéztem azt a nemzetet,
 mely befogadott engemet,
 kevélységem minden magyart
 alázni szolgává akart.
 Amíg senyvedtek milliók:

én élveztem a dáridók
s tivornyák örült mámorát,
mely vérem járta át meg át!
Máriát kérd meg arra, hogy
nyerhessek bűnbocsánatot,
ne várjon rám tüzes pokol:
lelkem az önvádtól lakol.

Így szólt s eltűnt. S bennem csatáz a lélek:
csak bűne volt? Hazámnak ő csak ártott?
Arról, hogy a lakomákon csipetnyi
finom fűszert hintett a már korántsem
nyereg alatt puhult, de változatlan
módon: kézből zabált húsokra – nem szól
az égvilágon senki? Csak lidérccláng
volt a pusztán?

Lehet. De sokat érhet
csalárd sugár is öldöklő sötétben.

A pártütőket is meg kell, hogy értsem.

Istenem, fél-merániként, de teljes
szívű magyarként mit lehet remélnem?”

6.

És elkészült egy új sírhely, csodálta
ország-világ: a díszes szarkofágnak
négy oldalát háromkaréjos árkád-
sor volt hivatva kitölteni, karcsú
oszlopok hordozták az íveket. Szép
szobrokat és tornyocskákat varázsolt
együttességhez a francia mester.

Plesnek hegyén, a Szent László monostor
közelében ékeskedett a sírbolt,
hová beköltözött Gertrúd királyné,
hogy másodszorra megtalálja végül
nyugalmát a semmibe vett magyar nép
kifosztott földjén – és békére intse
az érte s ellene egyként haragvó
torzsalkodókat, mert nincs más megoldás,
csupán a békesség magyar s magyar közt
és bölcs megegyezés szomszédainkkal.

Lamm Gottes, Du nimmst hinweg die Sünden Welt:
gib ihnen die ewige Ruhe.

TÁJKÉP VILÁGVÉGE UTÁN

Szántó Péternek

AZ ÚR KESERVE

Mindennek vége, nincs remény,
hiába fáradoztam,
a Föld nevű bolygó helyén
csupán maréknyi por van.
Pedig hat éjt és hat napot
azért gürcöltem egykor,
hogy majd a Föld s a csillagok
helyén sosem legyen por!

Az Ember volt a mindenem,
munkámnak dísze, éke,
s most jól kibabrált énvelem,
magát hidegre téve!
Elpusztította csillagát
és önmagát is egyben,
mindennek vége, nincs tovább,
kár volt kísérletezmem!

Galád, mihaszna angyalok,
naplopó, lusta népség!
A Földre nem vigyáztatok,
ki lesztek rúgva végképp!
Utatok zord pokolba visz,
hiába jaj, esengés,
Isten vagyok végtére is,
ki unja a Teremtést!

FELESELÉS

- Angyalok: Csak ezt megússzuk szárazon,
aztán jobban vigyázunk!
Minden fenyítés, bántalom
szárnytollainknak árt nagyon –
s lábunkon kell megállnunk!
- Ördögök: Az ördög, mint a macska,
nem esik, csakis talpra,
s poklába bú, ha baj van:
bunker is, lám, a katlan.
- Angyalok: Nekünk a sorsunk mostohább,
elég egyszer hibáznunk,
és Istenünknek ostorát
nyomban megérzi hátunk!
Az Úr egyből pokolra lök,
ha eltörünk egy korsót...
- Ördögök: És így lesz jó, mert ördögök
lesztek ti is azonmód!
Nincs büntudat, nincs szájalom,
ez itt a végleges rend:
a rombolás, az ártalom
nekünk használ, de oly nagyon,
hogy új viszályra serkent!

Angyalok:

A Teremtés után sokat javult a helyzet:
azon csüggött az Úr, mit hat napig teremtett,
nem koncentrált miránk, csupán az új világra,
így büntetlen maradt sokunknak sok hibája.
S most, hogy megsemmisült a Föld, e balga bolygó,
megint csak ránk figyel az Úr – s ez nem nagyon jó,
újra reszkethetünk a kénköves pokoltól:
orron koppint az Úr, ha bármiért megorrol.

LUCIFER SONGJA

Itt semmi sem tökéletes,
mindennek van hibája,
ha bárki bármit tönkretesz:
csupán továbbcsinálja
mit a mindenható Öreg
kezdeti eltólni még rég:
kihasználja a szerkezet
sok hajszálrepedését.

Az ördög itt csak áldozat!
Mindent rákenne, persze,
az angyalarcú szolgahad
szegény jó Luciferre!
Pedig csupán mások silány
munkáiból kívánom
csokorba szedni mindahány
egyéni rombolásom.

Akárhová is nézek én:
sehol sincs ír e bajra,
ütődött alma az erény –
nélkülem is rohadna.
Mást nem teszek: felpörgetem
a meglévő kerengést –
így rakja romba szellemem
a széteső Teremtést!

BÁNATOS DIALÓGUS

- Az Úr: Immáron mitsem ér az élet:
                      amit kreáltam, semmivé lett,
                      logikátlan és furcsa, ha
                      fiát túléli az apa.
                      Nincs kedvem létrehozni semmit,
                      mi régi művemmel vetekszik,
                      a kísérlettel felhagyok,
                      nem alkotok, nem alkotok!
- Lucifer: S akkor vajon én mit tagadjak?
                      Úgy érzem, hogy rútul becsaptak,
                      el vagyok veszve, azt hiszem:
                      mit ér a NEM, ha nincs IGEN?
                      Az Úristen semmittevése
                      veszély a létem lényegére,
                      mi lesz eztán a funkcióm,
                      ha nem lesz rontanivalóm?
- Ketten: Bajban vagyunk most mind a ketten.
                      Ördögök közt, angyalseregben
                      nem hódol senki úgy, nem ám,
                      miként az ember hajdanán,
                      ki most a semmiségbe tűnt –
                      mi lesz velünk, mi lesz velünk?

ANGYALOK ÉS ÖRDÖGÖK KÖZÖS KÓRUSA

Volt itt minden:
zápor, napfény,
bölcs beszéd és
őrült agyrém.
Volt itt ármány,
volt szerelem,
biztonság és
veszedelem.
Volt itt hepe,
volt itt hupa,
temetés meg
hejehuja.
Volt itt dínom,
volt itt dánom,
volt itt métely,
volt itt mákony.
Volt itt tőkés,
volt itt munkás,
csillag-gyulás,
csillaghullás.
Volt itt ütem,
volt itt atom,
kőszerszám és
hifitorony.
Volt itt kétely,
volt itt vakhit,
hőscincérek,
macskajancsik.

S fejjel mind
fálnak rohant itt.

AZ ÚR FÜSTÖLGÉSE

Talán eleve robotokat kellett
volna kreálnom: érzéketlenebbek
azok se lettek volna, mint az ember,
az én saját képemben tetszelegve.

Elprédált mindent, mi tőlem való volt:
szeretet, jóság, készség áldozatra,
igazságérzet, közösségi szellem,
tartás, műveltség nemcsak muzeális
tárggyá silányult, ámde közröhejnek
tárgyává lett – s ez legnagyobb kudarcom.

Embert a hatodik napon kreáltam –
jobb lett volna inkább veszteg maradnom.

ANGYALDALÁRDA

Békességet
szívünk nem lel,
mert hiánycikk
lett az ember,
nincs kit óvni,
dédelgetni,
gonoszoktól
védelmezni,
nincs gyarlóság, esendőség,
csak hibátlan ívelő ég,
nincsen gőg és nincs alázat,
nincsen bűn és nincs bocsánat,
nincsen kór és egészség se,
csak a menny megúnt tökélye!
Embertelen
emberek nélkül élünk –
teremts, Atyánk,
embert, de csak miértünk!

Bár a Teremtés nagyszerű dolog:
segédmunkások csak az angyalok,
az érdemi rész Istené,
ő pedig nem szakad belé,
játszva teremt eget, földet, napot.

A Teremtés nekünk nem élvezet,
minden kerub s szeráf belégebed,
ámde az őrangyal-csapat
csak vakarószik ezalatt –
mi dolgozunk e rút herék helyett!

A Teremtés magasztos tett nagyon,
ám hogyha piszkos munkák súlya nyom:
csak kín, csak gond az életünk,
a részletekben elveszünk –
s a Nagy Egész lapít végül agyon!

AZ ÚR GONDOLATAI, MIKÖZBEN AZ ÚJ ROBOTOT RAKJA ÖSSZE

A robot karja arra volt való,
hogy virágokat öntözzön vele,
de ő galádul roppant vízözönt
lövellt a védtelen világra le.

Szemének funkciója az vala,
hogy éjszakákat világítson át,
de ő halálsugarat szór szemén
s elpusztul minden ott, ahova lát.

A robot lépte arra volt való,
hogy úr legyen a messzeség felett,
de ő tiporni volt képes csupán,
laposra gázolt erdőt és hegyet.

Azért jött létre régen a robot,
hogy segítsen a gyöngé emberen,
de mert szívet egyikük sem kapott:
valamennyi csak gyilkolt szüntelen!

Talán az új robot különb leszen:
manapság az nyerő, ki szívtelen.

AZ ÚJ ROBOT HITVALLÁSA

Robotnak lenni oly mesés,
robotnak lenni szép,
fájdalmat, kínt és szenvedést
nem érez az, ki gép!

A vér helyett csupán olaj
jár minket át meg át,
ha ezt hullatjuk – semmi baj,
az élet megy tovább.

Nem lep meg nem várt fordulat,
hangulatunk stabil,
egy jó robot sosem kacag
s véletlenül se sír.

Beprogramozva működünk,
jövőnkben nincs homály,
nincs tudatunk, nincs ösztönünk
és nem béklyóz morál.

Fájdalmat, kínt és szenvedést
nem érez az, ki gép,
robotnak lenni oly mesés,
robotnak lenni szép!

A SÁTÁN KESERVE

Nem kolera, nem rák, nem AIDS
lesz majd, ami miatt kivész
a robot-népség egy napon,
hanem... Ezt én sem tudhatom.

Talán attól, hogy fémeket
száz évig is kísérthetnek:
nincs szívük, melyben nő iránt
vagy vagyonért lobbanna láng,
nincs féltékenység, nincs harag,
nincs fásultság, nincs indulat,
nem lop, csal, ámít és hazát
sem árul el e társaság –
s ez lesz a veszte.

Mert a vétkek
nélkül bukéja vész a létnek,
megposhad, mint a pocsolya.

S a létezés létének ettől
kezdve nincsen nyomós oka.

A nem-kísérthetőség átka
hoz pusztulást az új világra,
és az, ki bűnre bujtogat
felkavarván posványokat:
a boltot jobb, ha most bezárja –
végleg dologtalan marad.

Nincs, nincs remény. A semmi ágán
kisemmizve zokog a Sátán.

VIGYÁZZ MAGADRA

INKOMPETENCIA

Hanzel Bélának

Nem a te dolgod – szól csitítón
sok értem aggódó barát,
mikor haragvó versem írom,
hurcolva „hazám búbaját”.

Úgyis hiába! – intenek le,
ha felforr bennem még a vér,
mert gőggel felvetett fejekre
kerül – érdemtelen – babér.

Dühöngtél hajdan is a kongó
üres hordófejek miatt,
s dühöd csak megrokkanni volt jó –
véreim így csitítanak.

A véreim. De híveim nem!
Lám, te is elvárod, hogy a
hatalom himnuszát leintsem,
ha sért a disszonancia,

leintsem, mégha botfülűek
harmóniának érzik is
a csinnadrattát, s lelkesülnek
attól, mi bántóan hamis.

Maradok hát, mi eddig voltam
(árnyékom át nem léphetem)
ezernyi országos dologban
kompetens-illetéktelen.

TUDOD-E, MIT TESZEL?

Mikor csalóra adod a voksod:
tudod-e, mit teszel?
Mikor a karvalyt hattyúnak mondd:
tudod-e, mit teszel?
Mikor sugárként hódolsz a ködnek:
tudod-e, mit teszel?
Mikor nem sírsz, ha másokat ölnek:
tudod-e, mit teszel?
Mikor gyáván vagy színelve tapsolsz:
tudod-e, mit teszel?
Mikor botlás csak, hogy igazat szólsz:
tudod-e, mit teszel?
Mikor mosolygód csak, ami sanda:
tudod-e, mit teszel?
Mikor vak, süket vagy készakarva:
tudod-e, mit teszel?

Mikor nem hallod kételyedet meg
s nem nézed azt, mi kínos szemednek:
tudod-e, mit teszel?

Ha tudod – s írig élj megvetésben.
Ha nem – megbocsát Isten.
De én nem.

BULLADA

Addig tiszteld a törvényt,
amíg korlátoz önkényt,
amíg hatalmat gátol
s gazságot nem palástol.

A törvény cifra szolga,
szolgálja azt, ki hozta,
ám az, akit kisemmiz:
tökélyében sosem hisz.

Be olykor az se tartja,
ki buzgón megszavazta,
csak addig van hatálya,
amíg nem köpnek rája.

A törvény mit sem érhet,
ha csak táblákra vésed,
ha nincs a szívben önként:
megsütheted a törvényt.

KIAKAD A KONTINENS

Van egy ország,
Victoria
a neve.
Felforr tőle
– amiben fő –
önleve.
Oly gyakran forróak arra
a fejek,
hogy többezer Celsiusra
hevülhetnek újra s újra
a levek.
(Amelyek
gőzzé már csak juszt se válnak:
égetnek – s nem fűtenek.)

Victoria kormányától
kiakad a kontinens,
mert e kormány velejéig
prepotens,
impertinens.
Nem hisz, nem hisz a szemének,
még kevésbé a fülének
az elképedt UNIÓ és
a leesett állú ENSZ.

Victoria, Victoria,
úgy heherész, mintha rína,
legjobbait eltaszítja,
talpnyalóit gazdagítja,
ordasait bátorítja
s mindezt úgy tálalja, mintha
nemzet lenne, nemcsak állam.

S nekem felkopik az állam,
mert a szomjas Victoría
mindnyájunk vérét kiszívja
s ölné lelkem is talán.

Országom csak.
Nem hazám.

VIGYÁZZ MAGADRA

*Gyümölcsseink lefagynak.
Szájam körül mosoly.*

*Vigyázz magadra, – hallom,
hogy mindent megtorolj!*
(Radnóti Miklós: Péntek)

Vésd a gerendafába,
az írás megmarad:
az április megőrült
s rég nem süt már a nap.
Vésd a gerendafába
korunk gyalázatát:
„honfiak” pinkapénzért
adták el a hazát.
Vésd a gerendafába
a gyász-üzenetet:
ki most fut innen, annak
szíve meg nem reped.
Vésd a gerendafába,
hogy törvény öl ma törvényt,
de sok bolond még most sem
gyanítja, hogy mi történt.
Vésd a gerendafába,
ne szálljon el a szó:
nem golyó van a fejben –
maga a fej golyó.
Vésd a gerendafába:
pimpós a misebor.

S vigyázz magadra, kérlek,
hogy mindent megtorolj.

VAN VIZELDE

Kuller Józsinak, a hatvanadikra

Mért szállna ki Hatvannál, ki a startnál
jegyet Tarjánig váltott? Nincs ok erre.
Nem indok, hogy hólyagja tele van már,
hiszen a vonaton is van vizelde.
És éhség, szomjúság sem indokolja,
hogy enni-inni Hatvannál kiszálljon,
van büfékocsi, mozgó melegkonyha,
hogy éhség, szomjúság utast ne bántson.
Maradj, barátom, fönny a szerelvényen,
maradj a távoli végállomásig,
a hármassípszót meg nem várni: szégyen.

Nem adja fel, ki győzelemre játszik.

RONDÓ (f-mollban)

Érzem, hogy egyre távolabb kerül,
abból, hogy szorosabb a simulása.

Ahogy előlem hozzám menekül:
érezem, hogy egyre távolabb kerül.

Bőr bőrhöz ér, de mind nagyobb az űr
az álmaink közt. Ő is majd belátja.
Érzem, hogy egyre távolabb kerül.
Abból, hogy szorosabb a simulása.

RONDÓ (a-mollban)

Ő mindig volt, de igazán
most lett oázisom nekem.

Virult sorsom sivatagán
sok enyhülést adó leány.

Segített élni mindahány –
s holtomban egy se lesz velem.
Ő mindig volt, de igazán
most lett oázisom nekem.

FERIKE HOL VAN?

Még kicsi lány volt – s elvitték tőlem,
őt, kivel addig úgy nevelődtem,
mintha kishúgom, szakasztott másom
lett volna lányban – s már sose látom.
Ahová vitték, új otthonában
futkározott a néma szobákban,
s megtorpant sírva minden sarokban:
Ferike hol van? Ferike hol van?

Nyáregyházáig szállt a gyerekhang,
fogta a fűszál, fogta a pitypang,
fogta a nád is, antennaképpen
lengve a kóbor pusztai szélben,
aztán megült egy bodzabokorban:
Ferike hol van? Ferike hol van?

Ferike hol van? – kérdezem én is,
most, hogy az útam már lefelé visz,
hol van a csöndes, tág szemű gyermek,
kin a felnőttek folyvást nevettek,
mert nekik mókás volt a magánya,
mert csak egy kislány volt a barátja,
mert úgy ámult egy akácvirágon,
mint aminél szebb nincs a világon,
mert álmodozva járkált a kertben
s nem bántott még egy kisegeret sem,
ragyogását is látta a ködnek,
s színeit ólmos viharfelhőknek.

Csobban egy kislány hangja a számon:
Ferike hol van?

S én se találom.

A TAO GYEHENNÁJA

Aki belépsz itt,
add fel minden reményed,
de menj a célig

a szenvedésnek
kilenc komor körén át –
nincs mód kitérned.

S ha utad célját
a végén mégse látod:
nem ér ezért vád.

A mennyországot
csak álmodod. Tudod jól:
senkise vár ott.

Mert a pokolból
nincs kiút s visszaút se.
Érts te a szóból,

hisz mások úgyse
érthetik benned azt, hogy
nem tör a bú le.

Nem tör le, dálnok,
nem keserít, hogy lent kell
holtig maradnod.

Az Isten kedvel
s áldanod Őt nagy ok van:
azzal emel fel,

hogy otthagya a pokolban.

PASCOLI

TIZENÖT VERSE

(Giovanni Pascoli száz esztendeje, 1912-ben halt meg. Az olasz költők közül ő volt az első, akinek tolmácsául szegődtem, még borzas bölcsészhallgató koromban. Akkor tizenöt versét fordítottam le, amelyek azóta különféle antológiákban meg is jelentek. Most, megvénülve, újabb tizenöt fordítással adózom ifjúkorom egyik bálványának.)

A HAJNAL (L'alba)

I.

Ahogy Rosa az ablakot kitárta:
nyomban behallatszott a tág magasból
egy kis pacsirta csirregő danája.

Szinte hallom: a templomban harang szól,
a ciprusokig zeng a hangja mélyen
s a gyapjas dombra száll fel virradatkor.

Egy tyúk kapirgált árkos útszegélyen,
aztán megállt, a deret leporozva,
ásított egyet s elriszált kevélyen.

A reggeli friss szellő ráosont a
családi ágyra s Viola felébredt,
majd suttogón ismételte: „Rosa,

Rosa!” És egy pintyőke énekének
trillája – kongástól már nem zavarva –
verte fel az ibolyaszín vidéket,

hol szerszámvasaknak csengett a hangja.

II.

És Rosa a párkányon összeszedte
a virágmagvakat, mik ráperegtek,
a száradt krizantémot sem feledve.

Arany futott be minden tünde pelyhet –
micsoda nyáj! Aranyló béke nyája,
amely magas, égszín mezőn legelget

oly rebbenőn, mint pillák moccanása,
mind messzebb tündökölve, szalmaszálképp,
terméskövek s kavicsok közt cikázva.

Ámde a nap felbukkant az opál ég
páráinak színébe öltözötten –
fénye felhők kódén is mindig átég.

Rosa a párkánynál szépült eközben,
játszott arcán a reggel fénye-árnya,
figyelte, hogy a nap az égre röppen,

feltűnve és eltűnve egycsapásra.

III.

Feltűnt és eltűnt. Egyre kevesebbet
került a föld látókörébe. S végleg
elszállt hamar, mint sóhaj, mint lehellet.

Rosa a hegyre, a tengerre nézett
és szólt (miközben kívül olykor-olykor
a szerszámokon csendültek a fémek):

„Tócsák teremnek nagy felhőgomolyból.”

ÜNNEPI HAJNAL (Alba festiva)

Miért szólnak harangok
közel kondulva-zúgva
vagy messze adva hangot?

Végtelen himnuszuk ma
ezüsből áll s aranyból,
hajnalszínnel befutva.

Lengj lassan hát harang, szólj
aranyhangon, az álmos
egek értik szavad jól.

Dalolva zsongj, varázsos
csilingeléssel zengjed
ezüsthang, hogy: Imádkozz,

imádkozz! Mondja versed
az aranyhang is, lépven
lajtorjáján a mennynek.

De hallok más zenét én:
sötéten szól alatt a
szeretet hangja mélyén

a hantok síri hangja.

SZÍV ÉS ÉG

(Cuore e cielo)

A látomást a szív megszázszorozza
s míg mennyhez-földhöz mozdul űri térség:
az épp kilobbant vágy nyomán lobogva
újra remény ég.

S miként a gondolat szárnyalva ér föl
a kéklő óceánba, mely az ég fenn:
elmerül Alfa, s Omega a mélyből
tör ki sötétén.

A GÁTRÓL

(Dall'argine)

A déli napfény szétterül a réten.
A kéket-zöldet árnyéknyom se szántja.
Medrében egy folyó vonul fehéren
távoli tájra.

Fülemben csengés-bongás kavarg ma –
kolompszó lesz: a nyáj nemrég haladt el,
s a kék ingásban sivalkodva szól a
fürgé kaland.

KIS CSÖDÜLET

(In capannello)

A nyikorgón leeresztett sorompó
lezárja az utcácskát, nők csacsognak
korlátra dőlve, hisz pletykálni oly jó!

Elmondják, hogy ki írt kinek, s kinek hoz
hasznót, hogy ára felszökött a bornak,
és azt is, hogy a kormányzat milyen rossz.

Szólnak arról, hogy felserdült a gyermek,
s arról, hogy – bár falánk – sovány a sertés,
a szerelvényre már ügyet se vetnek,

amint robog s a messzeségben elvész.

A GAZDAG HALÁLA

(La morte del ricco)

Már megjelent a pap. Ott künn vihar zúg,
az ágya mellett csuklyás, néma árnyak
tanácsa ül. S egy hang ezt mondja: Halljuk
a vádlóktól a vádat!

Felkél egy asszony: Ámította hívét!
Felkél egy gyermek: Nevet sem adott!

Felkél egy pór: Én kitepném a szívét,
igába tört és kiszipolyozott!

Egy vájár szól: A föld alatt kihúnytam
már halálom előtt eltemetetten.
Egy katona: Elestem háborúban,
előbb öltem, aztán megöltek engem,

ő kapta létem, ifjúságom. – És
te? – Éhezem. – S te? – Fázom. – Hát te? Én meg-
gyűlöltem őt, nekem a létezés
robotból állt, időm nem volt, hogy éljek.

– Hát maga ki? – Gyilkos, szolgálatára. –
– Maga? – Uram, rabló is. Ő, a véték
csakis övé. És nem vált meg halála:
az én homlokomon marad a bélyeg!

– S te mért szánnád pokolra? – Lányka voltam
s kórházba vittek éltem tavaszán...
– Te mért haragszol? – Semmivé foszoltam,
bár halhatatlan létre születtem.

Jöjj, végrehajtó! Kétkedés, ne távozz!
Szegezd reá lezárt szemed haragvón,
hogy ő, ki reményt fűz a túlvilághoz:
reményét vesztve haljon.

A GENFI BÖRTÖNBEN

(Nel carcere di Ginevra)

I.

És szólt: „Alszol, gyermeke névtelennek?
Vétkedtől távol tévelyegsz s harapnád
a lótuszt, amely vissza már nem enged?

Alszol? Más tájon más ég súlyosul rád,
sötét az álmod, gondjaid tiporja
visszhangtalan földön, hol nincsen önvád.

Nem gyűlölsz? Fölötted lebegve-lógva
kopogok néma, üres szíveden.
Tudod, ki ébreszt, mondván: itt az óra?

Gyűlölj. Apád vagyok, a Névtelen.

II.

Én voltam, aki ölt – senkise látta,
én, aki ágyadnál mindezt beszélem,
csak hozzád szólva, ki itt vagy bezárva.

Sírjunk együtt. Gyűlölsz? Árván, szegényen
jártál kietlen úton akárhol,
éheztél, nem volt fölötted fedél sem

s neved se volt. Nem tudhattad a jámbor
világ rendjét, csak mikor megkötöztek
s ezt kaptad hazádtól, szülőanyádtól:

Takarodj! És nem látott senki többet.

III.

Örülj: ártatlan voltál, bűntelen, ki
tárt karra szólhatott: „Keseredettek
vagytok – én jó. Ti minden – én meg semmi.

Ismerem én, bár sohasem teszem meg,
csak szenvedem a rosszat, azt remélve,
hogy rosszaságtok nem tesz jót szívemnek,

szeretteim!” Ártatlanság tetézte
hited: a kényszerűt önként cselekszed,
így lettél kedves áldozat, szegényke,

és lettél olyan hóhér, aki szenved.

IV.

Láthatatlan és letörölhetően
könnyek kincsét: magasztos zokogásnak
gyöngyeit szórtad szét eszeveszetten.

És megtagadtad áldott útitársad:
fájdalmadat, mely elkísért s veled
szunnyadta volna át az éjszakákat.

Elszöktél, cserben hagyva végzeted!
Vonzott kegyetlen zsarnokok hatalma,
de nem jutott királyi bárd neked,

csupán a tör, a köznép kurta kardja.

V.

Hajléktalan! A világ szenvedése
volt tűzhelyed. S indultál, kés kezében,
buzgón kutattad: hova döfhetnéd be?

De így szóltál, a sorstól kergetetten,
nem ismert pillákon könnyet csodálva:
„Mint só, kenyér – szent vagy az én szememben,

üdv néked, testvér, átokverte árva,
rajtad a jel, mit kéz le nem törölhet –
menj hát!” De nem: a tört szívébe vágva,

nővéredet kegyetlenül megölted.

VI.

A boldogtalant! Ó, a királysága!
Nem irigyelte az sem, aki bölcsőt
ringatni fázott, mert kihűlt a kályha.

Nem irigyelte az előkelő nőt
az sem, ki kunyhóban fiára várt,
miközben künn viharos szél süvöltött.

Nem volt, ki felcserélje önmagát
vele, kinek szívét átjárta késed
(legyen bár sorsa mindig mostohább),

csupán anyád, mikor megtudta vétked.

VII.

Ő megbékélt – te nem. A jajgatásod
hallom, fiam. S végtelen panaszod már
mind mélyebben visszhangozzák az álmok.

Nem tudtad, mi a vér. Vakon bolyongtál,
s csak éjszakád találta ismerősnek,
mi nappal is már jobban döng a dobnál.

Az álmok moccanatlan éjre törnek,
s én sorsodon kesergek, mert magad vagy,
érted sírok, érted, hogy meg nem ölnék,

hogy élni hagynak, Káin, élni hagynak!

VIII.

Talán én öltem. Én, ki messzi partok
felől érkeztem s ajtóm kulcsra zártam,
jöttem s hozzád beszélek sírva. Hallod?

A halál mélységéből végre láttam
/s felhágva a valóság tetejére/:
gazdag, szegény, kicsiny, nagy, pór s király van

köztetek, sötét nyüzsgésben élve.
Láttam bolyongani megannyi árnyat –
s a mélyből akkor felharsant az égre

jajszava minden boldogtalanságnak.

IX.

Legtöbb halandó – ezt te is tudod –
a nagy sarlót korántsem birtokolja,
nálatok így csupán a kés gyilok,

nyomorultak! Morajlón összefolyva
dagadtok és apadtok, mint a tenger,
ki fönt, ki lent – a víz egyként sodorja.

Gyűlöletnek rövid a röpte. Egyszer
felkelő s leigázott majd megérti:
IRGALOMMAL adós embernek ember.

Királyok néked – s nékik te, Luccheni.

*(Luigi Luccheni svájci vasúti munkás,
huszonöt éves anarchista ifjú,
1898. szeptember 10-én egy genfi
szállodánál leszúrta Erzsébet királynét.)*

A MAGÁNYOS VERÉB

(Il passero solitario)

A vén harangtoronyban
te társtalan madárka
úgy intonálsz zenét fenn,
ahogy szegény apáca
a szentély hűvösében
orgonál elhagyottan.

Sápadt arccal ütemre
zendít a hangszeren meg
három hangot, csak hármat,
amely máris lecsengett,
árnyát három szavának
újra életre keltve.

Elhagyatott szentélynek
üres kriptái mellett
tömjén emléke szárnyal,
meg-megtöröd a csendet
három hangú fugáddal
te árva földi lélek.

MELANKÓLIA

(Melanconia)

Tengelice dalol, már alkonyat van,
barátokon s a jövődön merengek,
a jegenyék, míg járok egymagamban,
a végtelen homály felé sietnek.

Barátaim, elgondolom vidáman
– s ez édesíti sok futó napom –,
hogy a mind jobban mélyülő homályban
magamat boldognak álmodhatom.

Dalolj, kis tengelic, kísérjen ének
örökös úton, mely hív sötéten,
derítsd fel ezt a sápadt, bús vidéket,
a lelkem is vigaszra lel zenédben,

hozz vissza elnémult melódiákat,
hálás szivembe mind-mind visszaszálljon,
fakult emlékeim ha újra fájnak:
vigasztalan már nem lehet halálom.

AKKOR (Allora)

Ó akkor... A távoli múltban
világol a boldog aranykor.
Benne öröm – sose bú van,
ha visszadereng az az akkor!

Az év, az az év! Sokasodnak
az éveim, vágtat az élet,
ünnepe gondolatomnak
idézni e távoli évet!

Egy nap, az a nap! Sose térhet
már vissza, emléke maradt csak,
előtte s utána az élet
csak látszata volt ama napnak!

Egy pillanat... Átutazóban
a földön, a célt sose láttam,
de boldogabb én sose voltam,
mint létem e pillanatában!

SZÜRKÜLET

(L'imbrunire)

Az ég s a Föld halkan társalogva
mond ezt meg azt az édes homályban.
Fenn a csillag színe szinte rózsza –
a sötéttségben kicsiny mécsvilág.

Földiek, Égiek mondják, mondják,
midőn, ó Föld, rajtad újra árny van,
midőn megállni véljük az órát
kérdeve: a jövő mit hoz, mit ad?

Három bolygó az ég öblös burkán,
három ablak, merre éj-folyam húz,
hét kicsi ház a hallgatag utcán,
hét Pleiád, mely még följebb időz.

Fekete házak – fehér csibékkal!
S szórt házak: Algol, Szíriusz, Arktusz!
Csillaghoz, csillag-csoporthoz ér fel
mindegyik ember, valamennyi törzs.

S mindegyik ház egy más világ ott fenn,
belső tűzzel, mely átdereng rajta,
a nagy gomolygás játékos ott benn,
de távolabb nem hallani már.

S világok között füst szürke fátyla
lebben, sok tűzhely kéménye adja,
míg a Tejútról lebben a pára:
húr-remegéssel sok fénysugár.

KÖD (Nebbia)

Elrejtéd a messzi világot,
ha ránehezülsz súlytalan, majd
füstté leszel, hogy betakarjad
a hajnalt,
dörgő levegőt hasogatnak
éji villámok.

Köd, rejtsd el a messzi világot,
rejts engem is – holt vagyok immár!
Hogy másra ne lássak, csupán a
folyondár-
borította fal résnyi zugára –
él a virág ott.

Ó, rejtsd el a messzi világot:
könny mámora tengeti már csak!
Hadd lássam, ha alma- s barackfa
kinálgat,
gyümölcsöket ágboguk ad, ha
enni kívánok.

Ó, rejtsd el a messzi világot,
hozzá ez a szív sose húzhat,
de lássak fehér kavicsára
az útnak,
harang terel biztos irányba,
rajta ha járok.

Ó, rejtsd el a messzi világot,
takard el, röptesd el a szívnek
szárnyán, hogy a fádra merengve
                    tekintsek,
kutyám is alája hevert le,
                    várva az álmot.

ÉJFÉL

(Mezzanotte)

Nyolc... majd kilenc... S újabb ütés: az óra
lassan mozog, üt újra s újra. Egy eb
a toronyban megbújt baglyot csaholja.

Éjfél van. Kétszeres a koppanása
a járdát burkoló bazaltköveknek,
a távolban kocsik vonulnak, ám a

zörgésük elvész. Forma nincs az éjben,
se szín, sem élet. Fedi a homály
az alvó várost. Által a sötétben
ablak csillan, mint fénylő szembogár.

ÉSZAKI FÉNY (L'aurora boreale)

Kölyök voltam, hitványka, távol éltem
szeretteim sírjától s szobatársak
monoton, halk, morcos neszében
töltöttem el az éjszakákat,

egyedül voltam, tétován remélvén,
hogy fájdalmamat végre eltalálja
– áttörve a nagy éj sötétjén –
a Szíriusz rámlótt sugára.

S ifjúságom álmatlan éjszakáján
láttam a késő tündöklést, a hajnal
színképét s lengő ívű pályán
borostyánt, opálsugarakkal.

És csonka oszlopok, hajlékony ívek
alatt láttam kibontakozni végképp
a terjedő derűt s a színek
között a Minden lüktetését.

Láttalak, nappal, mikor a Nagy Medve
öléből égre törni támadt kedved
csillagképek útját követve,
melyek új égboltot keresnek.

Láttalak, nappal, mikor végzetetlen
magányú ködös úton megjelentél,
jöttél, ó élet, hogy szívemben
a nap holtával sem legyen tél.

Fuvallata, egyedüli csodája
voltál a fénynek, hangtalan lehellet,
a Mindenségnek párafátyla
lettél, amint kilélegeztek.

S mintha feltűnne szobrokat idéző
merev tartással – uralkodva minden
teremtmény álmán – messzefénylő
homályában maga az Isten.

A HALLEY ÜSTÖKÖSHÖZ

(Alla cometa di Halley)

I.

Ó, kóbor csillag, tűnő égitest, ki
őrült iramban keresel csapást a
mindenségből futva kimenekedni!

Elsápadnak a csillagok, ha fáklya-
lángod lobog, bolygók tüzükbe fúlnak,
és égig ér a tengerek dagálya.

Megannyi barlangjából Uránusznak
előjönnek a jósnők és a Marson
próféta-népség könnyet sírva hullat.

És könnye hull az égen is patakzón
a Nap fiainak, mert vér a zápor,
míg te kitörsz – húz egy árnyaltanabb hon –

Jupiter húnzó csillagtáborából.

II.

Emlékszel még ama fekete Földre?
Nyolc éve sincs, hogy megláttad s lesed lenn
egyik fiát: homály honolt körötte,

reménytelenül tévelygett, kietlen
szívvel bolyongva, botra nehezedvén,
törvényekből s magából kivetetten;

olykor megúnt, mihaszna útja mentén
meg-megtorpant, árnyékba burkolózva,
mert messzi, síró hang tört át az estén.

S akkor, ó üstökös, a horizontra
villámlottál, barlangodból kiszállva.
S míg fogta őt a fájdalmas zsolozsma:

te tűzjelet vetettél homlokára.

III.

Elsápadtak a csillagok. Terajtd
csüggött a vértelen égbolt burája,
melyen korbácsként csattant csóva-farkad.

Bolygók, napok közt siklottál, akár a
kígyó, mely öl s odébbáll. Megidézted
– fekete Földet öltöztetve gyászba –

a vérözönt, az éjt, hangját a mélynek,
minden gyötrelmet, kint, ezernyi gondot,
tűzvészt, gyilkos csatát – megannyi vétet.

Rámutattál hegyek s tüskés bozótok
mögött a fáradt férfi városára,
bárd-villanásod szikrát körbeszórt ott

és lomhán füstölögtél, mint a máglya.

IV.

Körülnézett. Egy nagy, sötétlő erdőt
látott csupán. S üvöltött egy vadállat,
míg mind aludt a gyermek és a felnőtt.

Szemei széllel terhes völgyre láttak
és tűzre, fagyra. Sistergő vizek sem
födtek zaját a fogcsikorgatásnak.

Meghallotta a csöndet, mely szünetlen
dübörgött – s szertefolyt ösvénye fénye,
csak állt, sírbolt s csillag közé vetetten.

Őt a Titok tüzelte keresésre.
S halált festettél néki, mit merészen
szemlélt, majd gondolat-kart font köréje,

s az megfulladt a bátor ölelésben.

V.

S te, dölőfős csillag, nyomultál az égen,
sanda szándékkal, véres áradatban
gázolva át a csillámtörmeléken.

E férfi Dante volt. S mondád: – Hatalmam
lenne szétzúzni téged, Föld. Vajon
ki tudná majd, hogy egy glóbuszt alattam

én pusztítottam el? Szilánk-halom
lenne belőled is, füst-szürke felleg
ó, Föld! S te Árny, állsz még a lábodon?

És az csak állt, daccal feszítve mellet
sodrásod ellenében, ránk vigyázva,
majd szólt: – Engem csak értelem vezethet,

s általa holnapom bizonyossága.

VI.

Ezer barázdát vésett homlokára
e nagy szellemnek bőszen fenyegetésed,
lendült keze, a karjait kitárta,

s merev testtel, íván a törmeléknek
szállt, szállt a határtalan végtelenbe,
miként a Hold, ha telten égre téved.

Zajjal zuhogva jöttek véle szembe
a meteorok s porzó fényverésben
hullt rá a kozmosz, hajzatát befedve.

A csillagok kinyílt s kihúnyt szemében
meghaltak mind. S Dante nem létezett.
A Semmi élt csupán holt földön-égen –

vagy a Minden, egy fénylő pont: az Egy.

TARTALOM

EZ A HAZÁM

Vad vadon	7
Konszolidáció	13

TÁJKÉP VILÁGVÉGE UTÁN

Az Úr keserve	23
Feleselés	24
Lucifer songja	26
Bánatos dialógus	27
Angyalok és ördögök közös kórusa	28
Az Úr füstölgése	29
Angyaldalárda	30
Az Úr gondolatai, miközben az új robotot rakja össze	32
Az új robot hitvallása	33
A Sátán keserve	34

VIGYÁZZ MAGADRA

Inkompetencia	37
Tudod-e, mit teszel?	38
Bullada	39
Kiakad a kontinens	40
Vigyázz magadra	42
Van vizelde	43
Rondó (f-mollban)	44
Rondó (a-mollban)	45
Ferike hol van?	46
A Tao gyehennája	47

PASCOLI TIZENÖT VERSE

A hajnal	51
Ünnepi hajnal	53
Szív és ég	54
A gátról	55
Kis csődület	56
A gazdag halála	57
A genfi börtönben	59
A magányos veréb	64
Melankólia	65
Akkor	66
Szürkület	67
Köd	68
Éjfél	70
Északi fény	71
A Halley üstököshöz	73

A HUNGAROVOK KIADÓ AJÁNLATA

Almássy Katinka: ISTEN KÖNNYCSEPPJE BALATON (versek)

Ádám Tamás: TETOVÁLT CSUHÉBABÁK

Összeüjtött versek 1982–2010

Baán Tibor: ELFELEJTETT SZÍNEK (versek)

Balla Máté: FEJTETŐRE ÁLLÍTOTT KÉP (versek)

Ballai László: SZERELMI DALKERINGŐ (novellák)

Baranyi Ferenc: KÖDSIRATÓ (versek)

Baranyi Ferenc: VÍZILLATÚ BÉKE. Harminchárom kispróza

Bene Zoltán: KESERÉDES (regénymorzsák)

Bertha Zoltán: FEKETE-PIROS VERSEK KÖLTŐJE –
KÁNYÁDI SÁNDOR (tanulmányok)

Birtalan Ferenc: VERSEK REGÉNYE

Bíró András: BENT A MALOMBAN ŐRÖL A MOLNÁR

Összeüjtött versek 1941–2011

Bíró József: KISFONTOS (versek)

B. Horváth István: VERSEK A BALATON PARTJÁRÓL

Byron: CHILDE HAROLD ZARÁNDOKÚTJA

(kétnyelvű kiadás, fordította: **Deme Gyula**)

Czegő Zoltán: MEDRÉBEN ÉL I–II. (regény)

Czigány György: LÁMPALÁZ. Három filmetűd

Czigány Zoltán: AZ UTOLSÓ MONDAT (prózai írások)

Csoóri Sándor: ÍGY LÁSSON, AKI LÁTNI AKAR

(Vál. versek magyar–olasz nyelven, ford.: **Sztanó László**)

Csernák Árpád: KÉT ÉV. Egy kaposvári színész naplójából

Demeter József: HAZATÉVEDTEM

Magyardellői–Ballószögi napdalok

Farkas Gábor: TÖRZSÉT TARTÓ ÁG (versek)

Ferenczi László: „MÉG EGY KICSIT NÉZNI...” (esszék)

Ferrari, Curzia: „CSÖND ISTENE, TÁRD KI A

MAGÁNYT” (Quasimodo élete, ford.: **Majtényi Zoltán**)

Gyárfás Endre: EURÓPA SZÓTTESE (válogatott versek)

Haranglábi Nemes József: KÜLDETÉSBEN HORTHY

FUTÁRAKÉNT (emlékirat)

Hegy Béla: LÉLEKÜZENET (novellák)

Kaiser László: GALAMBOK ÉS VÉREBEK (versek)
Kassai Franciska: FÉNYKOSZORÚ (versek)
Kósa Csaba: A MEGSEBZETT CÉDRUS (tárcák)
Laczkó András: BARANYI FERENC. Pályakép-vázlat
Lukáts János: „EZ LÉGYEN OSTOROD...” – P. E. grófné
levelei Rodostóba, M. K. úrfihoz
Madár János: GYANÚTLAN VILÁG (versek)
Madarász Imre: ANTIRETRÓ. Portrék és problémák a
pártállami korszak irodalmi és tudományos életéből
Marton Mária: KETTŐS VALLOMÁS (versek)
Nemeskürty István: ELÉRHETETLEN, TÜNDÉR CSALFA CÉL.
Vörösmarty tündérjátéka, a Csongor és Tünde (tan.)
Németh István Péter: „KALITKÁM IS MADÁR”. Czigány
György költészete (tanulmányok)
Oláh András: ANYAGFÁRADTSÁG (versek)
Pomogáts Béla: KIHÍVÁS ÉS FELELŐSSÉG
Irodalmunk Európában
Pozsgai Györgyi: APHRODITÉ, TÁVOLODÓBAN (versek)
Rónay László: ELÁRVULT PANOPTIKUM
Életre keltett írók, tudósok
Simai Mihály: VALAKI MINDENT ELSZERET (válogatott
versek)
Somos Béla: A SZERELEM BOLONDJA LENNE...?
A szerelem öt évszaka (versek)
Szepes Erika: A MOCSKOS MESTERSÉG – gondolatok a
paradigmaváltásról (Olvassuk együtt! VI.)
Szervác József: ASZÁLY ELŐTT. ÁTDOLGOZÁS (versek)
Szigeti Lajos: VÉGTELEN JEL (versek)
Sz. Tóth Gyula: TANÁRI NOTESZ 6. Számárborunk
Temesi Ferenc: GABO MEG A HALÁL (publicisztikai írások)
Turbók Attila: LEPKETÁNC (versek)
Tusnády László: A BOLDOG DANTE (tanulmányok)
Veszélka Attila: AMIKOR A HAMVASZTÓMESTER SÍRNI
KEZD (versek)
Vég helyi Balázs: TEREPA SZTAL (versek)
Viczián Sándor: EMLÉKEK TERASZÁN (versek)